บทบรรณาธิการ

คำถาม ผู้ค้ำประกันถึงแก่ความตายขณะที่ลูกหนี้ยังไม่ผิดนัดผิดสัญญา หน้าที่และความรับผิดตามสัญญาค้ำประกันจะเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๖๘/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๖ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญากู้เงินจากโจทก์จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ตกลงดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อปี และจะผ่อนชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้เสร็จสิ้นภายใน ๒ ปี โดยงวดแรกชำระภายในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๗ เป็นเงิน ๒,๘๕๔.๘๐ บาท และจำเลยชำระงวดต่อไปภายในวันที่ ๑ ของทุกเดือน เดือนละ ๒,๘๐๐ บาท จนกว่าจะครบถ้วนตามสัญญารวม ๒๐ งวด งวดสุดท้ายจะชำระวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๘ เป็นเงิน ๓,๑๑๕.๕๒ บาท โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้ ๔ เดือนแรก หากจำเลยที่ ๑ ประพฤติผิดสัญญาข้อหนึ่งข้อใดหรือกระทำผิดระเบียบกระทรวงอุตสาหกรรม ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้โจทก์มีสิทธิบอกเลิกสัญญาทันที และจำเลยที่ ๑ จะต้องชำระต้นเงินทั้งหมดที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยคืนให้โจทก์ทันทีโดยมิต้องรอให้การชำระหนี้รายนี้ถึงกำหนด และต้องใช้ค่าเสียหายต่าง ๆ ให้แก่โจทก์ทั้งสิ้น **โดยมีจำเลยที่ ๒ และดาบตำรวจพีระพลทำสัญญาค้ำประกันโดยยินยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม** หลังจากจำเลยที่ ๑ ได้รับเงินกู้และล้วงพ้นระยะเวลาปลอดหนี้ ๔ เดือน แล้ว จำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ให้โจทก์บางส่วนเพียง ๑๔ งวด รวมเป็นเงิน ๔๙,๕๙๔ บาท อันเป็นการชำระดอกเบี้ยและต้นเงินบางส่วน โดยชำระงวดที่ ๑๔ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ ซึ่งมีจำนวนเงินไม่เพียงพอและไม่ตรงตามวันที่กำหนดในตารางกำหนดการชำระเงินท้ายสัญญากู้อันเป็นการประพฤติผิดสัญญาที่ให้ไว้แก่โจทก์ ต่อมาวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ขอผ่อนผันชำระหนี้ออกไปอีกเป็นการรับสภาพหนี้ต่อโจทก์ ส่วนดาบตำรวจพีระพลถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยที่ ๓ ในฐานะทายาทของดาบตำรวจพีระพลผู้ค้ำประกันซึ่งถึงแก่ความตายไปแล้วจะต้องรับผิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หรือไม่ ปัญหานี้ที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยทำนองเดียวกันว่า **ขณะ**

ที่ดาบตำรวจพีระพลถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๑ ยังไม่ผิดสัญญาความรับผิดตามสัญญาค้ำประกันของดาบตำรวจพีระพลจึงยังไม่เกิด สัญญาค้ำประกันเป็นสิทธิเฉพาะของผู้ค้ำประกันไม่เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทนั้น เห็นว่า ค้ำประกันเป็นสัญญาที่ผู้ค้ำประกันยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ผู้ค้ำประกัน**หาได้มีหนี้ที่จะต้องปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยอาศัยความสามารถหรือคุณสมบัติบางอย่างซึ่งต้องกระทำเป็นการเฉพาะตัวไม่** ผู้ค้ำประกันมีความผูกพันต้องชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ อัน**เป็นความผูกพันในทางทรัพย์สินเท่านั้น** ด้วยเหตุนี้เมื่อดาบตำรวจพีระพลทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้เงินกู้ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นหนี้อันสมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๑ วรรคหนึ่ง แม้ศาลล่างทั้งสองจะฟังข้อเท็จจริงว่าขณะที่ดาบตำรวจพีระพลถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๑ ผู้กู้ยังไม่ผิดสัญญาหรือผิดนัดก็ตาม สัญญาค้ำประกันก็หาได้ระงับไป เพราะความตายของดาบตำรวจพีระพลไม่ สิทธิหน้าที่และความรับผิดต่าง ๆ ตามสัญญาค้ำประกันที่ดาบตำรวจพีระพลทำกับโจทก์จึงเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๖๐๐ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นทายาทย่อมต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของดาบตำรวจพีระพลผู้ตาย แต่ไม่จำต้องรับผิดเกินกว่าทรัพย์มรดกที่ตกทอดได้แก่ตนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๐๑

หมายเหตุ เคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๒๓/๒๕๓๘ วินิจฉัยไว้ดังนี้

จำเลยที่ ๑ ได้รับอนุมัติจากทางราชการให้ลาไปศึกษาต่อต่างประเทศด้วยทุนของโจทก์และทำสัญญาให้ไว้แก่โจทก์ว่า จำเลยที่ ๑ จะต้องกลับมารับราชการชดใช้ทุนหากผิดสัญญายอมชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับแก่โจทก์โดยมี ก. เป็นผู้ค้ำประกัน ดังนี้เมื่อปรากฏว่า ก. **ผู้ค้ำประกันถึงแก่ความตายลงในระหว่างเวลาที่จำเลยที่ ๑ ยังไม่ผิดสัญญาและยังไม่ผิดนัด จึงยังไม่มีหนี้ของ ก. ที่โจทก์จะเรียกให้รับผิดได้ สัญญาค้ำประกันของ ก. ที่ทำไว้ต่อโจทก์ก็ย่อมไม่ตกทอดไปยังทายาท** จำเลยที่ ๒ ที่ ๕ และที่ ๖ ซึ่งเป็นทายาท ก. จึงไมต้องรับผิดต่อโจทก์

มีข้อสังเกตว่า ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๖๘/๒๕๕๕ นั้น ผู้ค้ำประกันทำสัญญาค้ำประกันโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมด้วย

คำถาม ลูกจ้างกระทำละเมิดในทางการที่จ้าง จะถือว่านายจ้างผิดนัดเมื่อใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๙๕/๒๕๕๕ ป.พ.พ. มาตรา ๒๐๖ บัญญัติให้หนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด เมื่อจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดต่อโจทก์และได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นนายจ้างจะต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ลูกจ้างในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปในทางการที่จ้าง จำเลยที่ ๒ จึงอยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้เช่นเดียวกับจำเลยที่ ๑ และได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่จำเลยที่ ๑ ทำละเมิดเช่นเดียวกัน จำเลยทั้งสองจึงต้องเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่จะต้องชดใช้ตั้งแต่วันทำละเมิด มิใช่นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

คำถาม ผู้ซื้อ ฝากสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อให้ผู้ขายเก็บรักษาไว้ ต่อมาสลากกินแบ่งถูกรางวัลที่ ๑ ผู้ขายอ้างว่าสลากกินแบ่งไม่ถูกรางวัลและทิ้งไปแล้วโดยให้บุตรผู้ขายสมอ้างว่าเป็นผู้ซื้อสลากไป แล้วนำไปขอรับรางวัลมาจะเป็นความผิดฐานใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๒๔/๒๕๕๕ สลากกินแบ่งรัฐบาลที่โจทก์ร่วมซื้อและฝากจำเลยที่ ๑ ไว้ถูกรางวัลที่หนึ่ง จำเลยที่ ๑ คิดจะเบียดบังเอาสลากไว้เสียเอง จึงได้อ้างต่อโจทก์ร่วมว่าสลากไม่ถูกรางวัลและทิ้งไปแล้ว จากนั้นให้จำเลยที่ ๑ บุตรชายรับสมอ้างว่าเป็นผู้ซื้อสลากไป แล้วร่วมมือกันนำสลากไปขอรับรางวัลมาเป็นของจำเลยทั้งสองโดยทุจริต **จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานยักยอก**ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ วรรคแรก จำเลยที่ ๒ มิได้ร่วมครอบครองสลากมาแต่แรก แต่การที่**จำเลยที่ ๒ รับสมอ้างว่าเป็นเจ้าของสลากและร่วมไปขอรับเงินรางวัลมา** ถือได้ว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่จำเลยที่ ๑ ในการยักยอกสลาก จำเลยที่ ๒ จึง**มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน**การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ ประกอบมาตรา ๘๖

คำถาม ครอบครองที่ดินของบุคคลอื่นโดยเข้าใจผิดว่าเป็นที่ดินของตนเอง การนับระยะเวลาการครอบครองปรปักษ์จะเริ่มนับเมื่อใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๐๙๔/๒๕๕๕ ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ประการสุดท้ายว่า การครอบครองที่ดินของบุคคลอื่นโดยสำคัญผิดว่าเป็นที่ดินของตนเองถือเป็นการครอบครองที่สามารถนับระยะเวลาการครอบครองเพื่อให้ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ หรือไม่

เห็นว่า การที่บุคคลใดครอบครองที่ดินของบุคคลอ่นแม้จะเข้าใจผิดว่าเป็นที่ดินของตนเองก็ตาม หากบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองด้วยเจตนาเป็นเจ้าของอย่างแท้จริงแล้ว ก็ถือว่าเป็นการครอบครองที่ดินของผู้อื่นด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ซึ่งหากครอบครองย่อมได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น **โดยไม่จำเป็นต้องรู้เสียก่อนว่าที่ดินนั้นเป็นของบุคคลอื่นแล้วจึงเริ่มนับระยะเวลาการครอบครองเพื่อให้ได้กรรมสิทธิ์** ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ วินิจฉัยว่า แม้จำเลยครอบครองที่ดินของบุคคลอื่นโดยสำคัญผิดว่าเป็นของตนเองก็ถือว่าจำเลยครอบครองที่ดินของบุคคลอื่นตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ นั้น ชอบแล้ว

คำถาม ครอบครองที่ดินของบุคคลอื่นมายังไม่ครบ ๑๐ ปี หากเจ้าของที่ดินโอนขายที่ดินดังกล่าวให้บุคคลอื่นไป โดยผู้ซื้อสุจริต การนับระยะเวลาครอบครองปรปักษ์ต้องเริ่มนับใหม่หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๔๗/๒๕๕๔ แม้จำเลยจะได้ครอบครองที่ดินพิพาทตั้งแต่วันที่จำเลยซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๒๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๐ เป็นต้นมาก็ตาม แต่เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๓ บริษัท ค. ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๒๒๖ จากเจ้าของเดิมโดยจดทะเบียนซื้อขายและเสียค่าตอบแทนโดยสุจริต **จำเลยจึงไม่อาจอ้างสิทธิการครอบครองปรปักษ์ที่ดินพิพาทบางส่วนของที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๒๒๖ ในช่วงระยะเวลาก่อนหน้านั้นขึ้นอ้างยันต่อบริษัท ค. ได้** ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง การนับระยะเวลาครอบครองปรปักษ์ของจำเลยจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๓ เป็นต้นมา เมื่อนับถึงวันที่โจทก์ฟ้องคดีวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ยังไม่ครบระยะเวลา ๑๐ ปี จำเลยจึงยังไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ